

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

LĒMUMS

PAR TIESVEDĪBAS IZBEIGŠANU

LIETĀ NR. 2005-01-01

Rīgā

2005. gada 23. Maijā

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš, tiesneši Romāns Apsītis, Aija Branta, Juris Jelāgins, Gunārs Kūtris un Andrejs Lepse,

rīcības sēdē izskatījusi lietas Nr. 2005-01-01 **„Par likuma „Par policiju” 23. panta piektās daļas pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 102. un 108. pantam”** materiālus,

konstatēja:

1. 2005. gada 25. janvārī Satversmes tiesā pēc Valsts cilvēktiesību biroja (turpmāk – pieteikuma iesniedzējs) pieteikuma tika ierosināta lieta. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd likuma „Par policiju” 23. panta piektās daļās normu, kas citastarp noteic, ka policijas darbiniekiem ir aizliegts apvienoties arodbiedrībās (turpmāk – apstrīdētā tiesību norma). Pieteikuma iesniedzējs, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) un citos starptautiskajos līgumos nostiprinātajām personu pamattiesībām brīvi apvienoties un dibināt arodbiedrības savu interešu aizsardzībai, norādīja, ka arodbiedrību brīvības jēdziens ietver valsts pienākumu atļaut un darīt iespējamu iestāšanos arodbiedrībā, un valsts nevar nepamatoti iejaukties

arodbiedrību dibināšanā. Valsts esot tiesīga noteikt likumīgus ierobežojumus arodbiedrību aktivitātēm, nevis to dibināšanai. Pieteikuma iesniedzējs uzsver, ka dienesta pakāpju esamība nevar būt par pamatu aizliegumam veidot arodbiedrības, jo šis jautājums ir atrisināts arī citās Eiropas valstīs, tostarp Igaunijā un Lietuvā.

2. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu – Saeima, atbildes rakstā norādīja, ka apstrīdētā norma tiks grozīta. Aizliegums policijas darbiniekiem apvienoties arodbiedrībās tika noteikts pārejas periodā, laikā, kad Valsts policija bija veidota uz Latvijas PSR milicijas bāzes. Likumdevējs atzina, ka likumā „Par policiju” noteiktā ierobežojuma „nepieciešamība demokrātiskā sabiedrībā un tā samērīgums ir visai apšaubāmi”.

3. Saeima, atzīstot apstrīdētās normas neatbilstību Satversmei, 2005. gada 14. aprīlī pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par policiju””, ar kuru apstrīdētā norma tika izteikta šādā redakcijā: „Policijas darbinieku arodbiedrībām nav tiesību pieteikt streikus”. Taču vienlaikus minētā likuma pārejas noteikums paredz, ka norma stāsies spēkā tikai 2006. gada 1. janvārī.

4. Lietas sagatavošanas gaitā Saeima tika uzaicināta argumentēt apstrīdētās normas jaunās redakcijas spēkā stāšanās termiņa noteikšanas nepieciešamību un pamatotību. 2005. gada 11. maijā tika saņemta Saeimas vēstule Nr. 1-1/52, kurā norādīts uz pasākumu kopumu, kas nepieciešams, lai īstenotu 2005. gada 14. aprīlī pieņemtā likuma „Grozījumi likumā „Par policiju”” 5. pantu (apstrīdētās normas jaunā redakcija).

Pamatojoties uz minēto, Satversmes tiesa

secināja:

5. Satversmes tiesas likuma 29. panta 2. punkts ir grozīts, lai nodrošinātu Satversmes tiesas procesa ekonomiju un lai Satversmes tiesai nebūtu jātaisā spriedums lietās, kurās strīds vairs nepastāv. Ja strīds vairs nepastāv, zūd jēga Satversmes tiesas procesam. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu – Saeima, pati ir grozījusi apstrīdēto normu, līdz ar to novēršot lietā pastāvošo strīdu.

6. Satversmes tiesas likuma 29. panta 2. punkts ir vērsts uz to, lai nodrošinātu Satversmes tiesas procesa ekonomiju un lai Satversmes tiesai nebūtu jātaisā spriedums lietās, kurās strīds vairs nepastāv. Ja strīds vairs nepastāv, zūd jēga Satversmes tiesas procesam. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu – Saeima, pati ir grozījusi apstrīdēto normu, līdz ar to novēršot lietā pastāvošo strīdu.

7. Lai arī Satversmes tiesas likuma 29. panta 2. punkts formulēts tādējādi, ka, gramatiski interpretējot, tas attiecas tikai uz gadījumiem, kad norma jau ir zaudējusi spēku brīdī, kad tiek taisīts lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā, šā punkta jēga ir plašāka. Proti, tas piemērojams arī gadījumos, kad lēmuma pieņemšanas brīdī norma formāli spēku nav zaudējusi, taču institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, pati ir novērsusi strīdu, tas ir, noteikusi, ka norma zaudēs spēku.

Ņemot vērā, ka lietas Nr. 2005-01-01 sagatavošanas gaitā Saeima ir grozījusi apstrīdēto normu un par šīs normas spēkā stāšanās brīdi ir noteikusi 2006. gada 1. janvāri, kā arī pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punktu,

nolēma:

**Izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2005-01-01 „Par likuma „Par policiju”
23. panta piektās daļas pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas
Satversmes 102. un 108. pantam”.**

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētājs

Aivars Endziņš